

Bijlage B Beleidskader

A.1 Inleiding

Onderstaand is een samenvatting opgenomen van beleidskaders en beleidsdoelen die relevant zijn voor de uitvoering van het plan-MER Windenergie Lansingerland. Dit beleid geeft grondslag voor de zoektocht naar een geschikte locatie voor windenergie in de gemeente Lansingerland voor het starten van een projectprocedure voor windenergie. In de beleidsdocumenten zijn tevens aanknopingspunten gevonden voor de beoordeling van effecten van windenergie binnen de provincie Zuid-Holland.

A.2 Europees beleid

De Europese Green Deal is een pakket aan beleidsaanpassingen en maatregelen die het mogelijk moeten maken om als EU in 2030 netto 55% reductie van de uitstoot van broerikasgassen te bereiken, ten opzichte van de uitstoot in 1990. Daartoe moet onder meer het aandeel hernieuwbare energie in de energiemix toenemen en moet de energie-efficiëntie worden verhoogd. De deal vormt een antwoord op de ontwrichtende klimaatverandering die een existentiële bedreiging vormt voor Europa en de wereld. Achterliggende gedachte is om de economie van de EU om te vormen tot een moderne, grondstoffenefficiëntie en concurrerende economie. De afspraken uit de Green Deal zijn verankerd in de Europese Klimaatwet (2021). De wet schrijft voor dat het doel voor 2030 moet worden behaald en dat een doel voor 2040 moet worden vastgesteld. Voor 2050 wordt gestreefd naar een netto nul uitstoot van broeikasgassen. Onder de noemer 'REPowerEU' worden de doelen voor de energiesector verder uitgewerkt. Het gaat om maatregelen voor een koolstofvrije industrie, versnelde inzet van hernieuwbare energie, een groter gebruik van fossielvrije waterstof en emissievrij vervoer. Daarvoor is het nodig dat we energie-efficiënter worden, onze energie-infrastructuur verbeteren en werken aan elektriciteitsopslag.

De Green Deal en de Europese Klimaatwet worden door de lidstaten geïmplementeerd in diverse wetten, in beleid en diverse subsidieprogramma's.

A.3 Nationaal beleid

Nationaal Energieakkoord

Het Nationaal Energieakkoord is een in 2013 gesloten akkoord tussen het Rijk en verschillende andere partijen zoals overheden, werkgevers, vakbewegingen, natuur- en milieuorganisaties en andere maatschappelijke organisaties. In dit akkoord staan afspraken met doelen tot 2023 om de energievoorziening in Nederland duurzamer te maken, zodat Nederland de Europese doelen kan halen en impuls kan geven aan economie en werkgelegenheid. Het aandeel hernieuwbare energie in de totale Nederlandse energieopwekking moest in 2023 16% zijn. Uit een evaluatie van dat Energieakkoord blijkt dat dat beleidsdoel is behaald (het aandeel bedroeg circa 17%).

Klimaatakkoord

Het Nationale Klimaatakkoord uit 2019 is een verzameling maatregelen en afspraken van het Rijk met bedrijven en organisatie waarin is besloten dat de uitstoot van broeikasgassen in 2030 met 49% moet zijn verminderd ten opzichte van 1990. In 2050 moet dat 95% minder zijn. Naast het tegengaan van klimaatverandering wil Nederland ook minder afhankelijk worden van energie-import en zelf meer duurzame energie gaan opwekken. Eén van de afspraken is dat 30 energieregio's in Nederland onderzoeken waar en hoe het best lokaal duurzame elektriciteit op land (wind en zon) opgewekt kan worden, optellend tot een opwekcapaciteit van 35 TWh per jaar. Per energieregio wordt daarvoor een Regionale Energiestrategie opgesteld en periodiek geactualiseerd. Uit de laatste evaluatie blijkt dat de regio's goed op weg zijn om de doelstelling van 35 TWh te behalen. Maar dan moeten de pijlpijnprojecten die worden meegeteld wel worden gerealiseerd.

Daarnaast worden in RES verband afspraken gemaakt over de inzet van warmtebronnen zodat wijken en gebouwen van het aardgas af kunnen. In de regionale energiestrategie beschrijft elke energieregio zijn eigen keuzes.

Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

Het Rijk geeft in de NOVI een langetermijnvisie op de toekomst en ontwikkeling van de Nederlandse leefomgeving. In Nederland moet er ruimte komen voor initiatieven betreffende de energietransitie en het tegengaan van klimaatverandering. Daarnaast moet de Nederlandse economie verduurzaamd worden (zonder dat dit ten koste gaat van het groeipotentieel), moeten steden en regio's sterker en leefbaarder gemaakt worden en moet het landelijk gebied toekomstbestendig ontwikkeld worden.

A.4 Provinciaal beleid

Omgevingsvisie Zuid-Holland

In de Omgevingsvisie geeft de provincie de strategische visie weer voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving van de provincie. De visie bevat ambities, beleidsdoelen en beleidskeuzes en een sturingsfilosofie. In de Omgevingsvisie worden onder meer de ambities voor de provincie beschreven om een slimmere, schonere en sterkere provincie te realiseren. Centraal doel van het integrale omgevingsbeleid is het verbeteren van de omgevingskwaliteit. De huidige Omgevingsvisie is in april 2019 door PS vastgesteld en voor het laatst in februari 2025 gewijzigd.

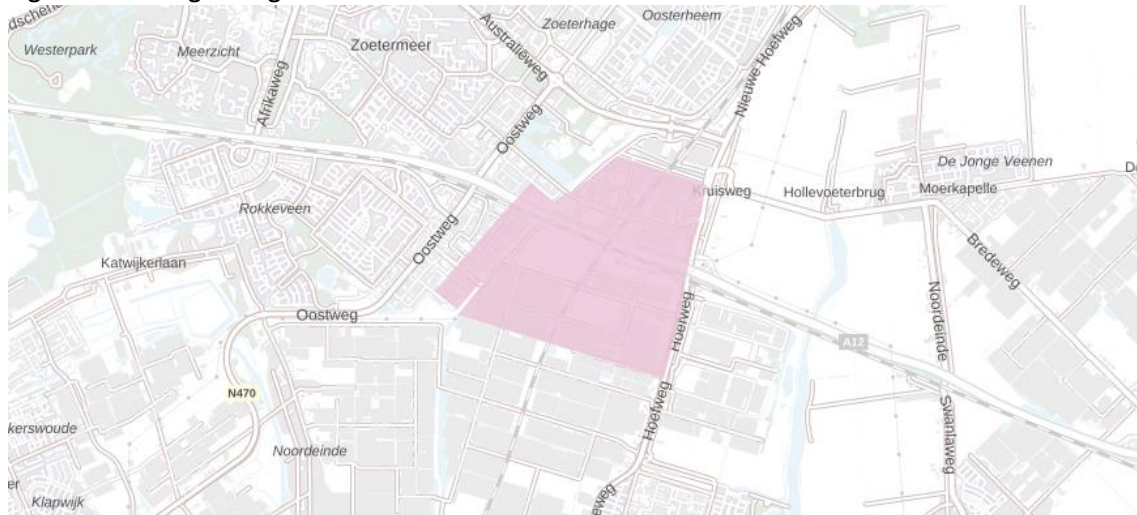
In de Omgevingsvisie is vastgelegd dat windenergie passend is langs grootschalige infrastructuur (snelwegen), op grote bedrijventerreinen of op de grote scheidslijnen tussen land en water. Windmolens worden geplaatst 'daar waar het waait' (denk aan kustgebieden), 'daar waar energie gevraagd wordt' (denk aan industrie) en 'daar waar ze aan kunnen sluiten bij grote landschappelijke structuren' (grootschalige overgangen land-water, grote lijnvormige (infra)structuren (havengebied)). De voorkeur wordt gegeven aan eenvoudige lijnopstellingen en clusters, in samenhang met en evenwijdig aan de betreffende infrastructuur en scheidslijnen.

In de Omgevingsvisie is het doel vastgelegd; Provincie werkt in samenwerking in RES verband aan het doel om in 2030 over een opwekcapaciteit van 6,3 tot 6,8 TWh aan windenergie en zonne-energie te beschikken. Dit betreft het totaal van de opwekcapaciteit binnen de 7 RES regio's. In de RESsen zijn zoekgebieden aangewezen die worden uitgewerkt naar zoeklocaties. Gemeente Lansingerland is gelegen in de RES regio Rotterdam-Den Haag. Deze RES regio levert de grootste bijdrage aan totale doelstelling, deze RES regio zet in op een capaciteit van 2,8-3,2 TWh.

Omgevingsverordening Zuid-Holland

De Zuid-Hollandse Omgevingsverordening bevat de provinciale regelgeving voor de fysieke leefomgeving. In de verordening is aangegeven wat wel en niet is toegestaan. Ook staan er instructieregels in voor gemeentelijke omgevingsplannen en voor de taken van waterschappen. De ZHOV is op 15 december 2021 vastgesteld door Provinciale Staten en voor het laatst gewijzigd per 1 januari 2024. Voor windenergie is van belang dat de Verordening op 14 december 2022 is gewijzigd met de vaststelling van de Module Energietransitie. Voor de gemeente Lansingerland is in de Verordening momenteel één windlocatie opgenomen, dat betreft de locatie Prisma-Bleizo.

Figuur A1 Begrenzing windlocatie Prisma-Bleizo

Uitvoeringsprogramma 'Schone energie voor iedereen'

In het energieprogramma 'Schone Energie voor Iedereen' staat hoe de provincie in de periode 2020-2023 werkte aan de overgang naar duurzame energie in Zuid-Holland. Met het programma 'Schone Energie voor Iedereen' draagt de provincie bij aan het landelijke doel om in 2030 de helft minder CO₂ uit te stoten. Het programma kende negen speerpunten:

1. Een betaalbare, betrouwbare energievoorziening;
2. Inwoners centraal: meedenken en meedoen met plannen voor je wijk, zelf energie opwekken, isoleren en besparen;
3. Zuinig op open landschap, slim gebruik van ruimte;
4. Ruim baan voor zonne-energie op daken;
5. Zuid-Hollandse warmte voor onze gebouwen en kassen, een robuust warmtetransportnet;
6. Samen werken aan 7 Regionale Energie-Strategieën;
7. Gemeenten ondersteunen bij de overgang naar duurzame energie in woonwijken;
8. De overgang naar duurzame brandstoffen en grondstoffen in de industrie stimuleren, de groene waterstofeconomie op gang helpen;
9. Maatschappelijke en technische innovatie stimuleren.

Sinds 2024 beschikt provincie Zuid-Holland over een Omgevingsprogramma waarin onder meer beleidsdoelen zijn uitgewerkt voor een schone en duurzame elektriciteitsvoorziening. Vastgelegd is dat provincie Zuid-Holland werkt aan de uitwerking van de zoekgebieden zoals die zijn opgenomen in de door PS vastgestelde RESsen 1.0, om zo het gezamenlijk doel van 6,4 tot 6,8 TWh in 2030 te behalen. De verdere uitwerking van zoekgebieden kan leiden tot nieuwe inzichten waarbij (delen van) zoekgebieden niet geschikt blijken voor wind en/of zon en nieuwe

zoekgebieden in beeld komen. Bij de voorbereiding van besluiten over windlocaties moet rekening worden gehouden met diverse andere of grotere opgaven, waarbij onder meer het energiesysteem een rol speelt.

Kwaliteitskaart provincie Zuid-Holland

De kwaliteitskaart uit de Omgevingsverordening Zuid-Holland bevat de belangrijkste kenmerken van een gebied met richtpunten waar rekening mee gehouden dient te worden in de planvorming. Karakteristiek voor Zuid-Holland zijn de delta-, veen-, rivieren- en kustlandschappen. Deze moeten landschappen moeten herkenbaar blijven. Een plan dat de kwaliteiten van een gebied versterkt is in ieders belang. Bij kwaliteit gaat het om meer dan alleen 'mooi'. Er moet evenwicht zijn in de functionaliteit, duurzaamheid en de beleving van een gebied.

De kwaliteitskaart is voor de provincie een belangrijk instrument om ruimtelijke ontwikkelingen zodanig te sturen dat ze een bijdrage leveren aan ruimtelijke kwaliteit. Het verbinden van nieuwe ontwikkelingen aan de bestaande gebiedskenmerken vormt het uitgangspunt. Over energie en specifiek windenergie is het volgende vermeld in de kwaliteitskaart:

Energie

Duurzame vormen van energieopwekking en uitbreiding van elektriciteitsopslag en -distributie vragen om ruimte en nieuwe locaties. De nieuwe energiedragers zijn bouwwerken die, afhankelijk van hun verschijningsvorm en de locatie, enige tot grote invloed op het landschap hebben. Het is een ontwerpogave om een eigentijds ruimtelijk beeld met kwaliteit te genereren.

Windturbinelocaties

Een windturbine is een mast met op de wind draaiende wieken, technische installatie en aansluiting op een elektriciteitsnetwerk. In verhouding is het grondvlak klein, de verschijning ijl met een forse hoogte, boven gebouwen en beplanting uit. Een windpark is een opstelling van minimaal drie grote windturbines; solitaire turbines zijn minder gewenst vanuit het oogpunt van ruimtelijke kwaliteit. Door de autonome maat en schaal en de bewegende wieken hebben formaties van windturbines, ongeacht de ashoogte, een duidelijke ruimtelijke impact op een wijde omgeving. Ze kunnen als landmark grote landschappelijke en infrastructurele structuren accentueren.

In bijlage IX bij de Omgevingsverordening zijn richtpunten opgenomen voor de ontwikkeling van windenergie. Een richtpunt beschrijft hoe de Provincie kwaliteit van een gebied bij nieuwe ontwikkelingen wil behouden of versterken. De relevante richtpunten voor windenergie in de gemeente Lansingerland zijn als volgt:

Bij de keuze voor een nieuwe windturbinelocatie zijn de volgende richtpunten van toepassing:

- Mede door de grote omvang en ruimtelijke invloed van moderne grote windturbines is het van belang om deze geconcentreerd te plaatsen in daarvoor geschikte gebieden en versnippering over de hele provincie te voorkomen.
- Een opstelling van windturbines is gekoppeld aan grote structuren en het type landschap is hierbij richtinggevend.
- In het noordelijke deel van de provincie, boven de Nieuwe Waterweg en de Lek staan windparken langs grote, lange infrastructurele lijnen.
- Een ruimtelijk onderzoek op verschillende schalen, waaronder de bovenregionale schaal naar de visuele effecten maakt deel uit van de afweging en locatiekeuze.

Nadat Provinciale Staten hebben besloten een locatie voor windenergie op te nemen in de Omgevingsverordening zijn de volgende richtpunten van toepassing:

- Windparken zijn ingericht volgens een enkelvoudige opstelling in een lijn van minimaal drie windturbines evenwijdig aan de scheidslijn of de infrastructuur, of een cluster van minimaal vier in samenhang.
- Windparken zijn ingericht met een opstelling van identieke windturbines (hoogte, type etc.) op gelijkmatige afstand van elkaar.
- Windturbines hebben een sobere mastvoet met zo min mogelijk andere elementen die een zo klein mogelijke ruimtelijke impact hebben (hekwerk, verharding etc.).
- Een ruimtelijk onderzoek op verschillende schalen, waaronder de regionale en lokale schaal naar de visuele effecten, maakt deel uit van de plaatsingskeuze.

PARK Advies Regionale Energiestrategieën 1.0 Zuid-Holland – Meer dan zon en wind alleen

Het advies van de Provinciaal Adviseurs Ruimtelijke Kwaliteit (PARK) is geen beleid maar een onafhankelijk advies van aan GS. Het advies bestaat op hoofdlijnen uit vijf punten:

- Geef landschap en ruimte nu een volwaardige positie in het RES-proces; gebruik daarvoor het omgevingsbeleid.
- Kijk over de grenzen van de RES: kijk verder dan 2030; betrek andere energiebronnen; zoek de samenhang.
- Voor sectorale oplossingen is geen plaats; kom tot integraal ontwerp.
- Leg nu een aantal concrete, RES-overschrijdende hoofdlijnen vast, en versterk daarmee een Zuid-Hollandse identiteit.
- Zorg dat het debat tussen beleidsmakers, experts, betrokkenen en leken open is, en van goede informatie wordt voorzien.

A.5 Regionaal beleid

In de RES 1.0 Rotterdam-Den Haag (2021) hebben de gezamenlijke besturen van de gemeenten in deze RES regio (waaronder gemeente Lansingerland) het bod gedaan om in 2030 over een opwekcapaciteit van 2,8 tot 3,2 TWh te beschikken, bestaande uit windenergie, zon op land en zon op dak. De RES bevat geen basis voor de aanwijzing van locaties waar de opwek gaan plaatsvinden, zij bevat slechts zoekgebieden die verder moeten worden onderzocht en uitgewerkt.

Bij de uitwerking moet rekening worden gehouden met de volgende uitgangspunten (zie onderdeel 'elektriciteit in de RES')

1. Ruimtelijke kwaliteit: Opwekking van duurzame energie alleen dáár waar het kan met behoud of versterking van het landschap. Daar waar kansen worden gezien, wordt het zoekgebied nader uitgewerkt. Dit ruimtelijke frame is leidend.
2. Brede haalbaarheid en doelbereik: De haalbaarheid van zoekgebieden is getoetst aan ruimtelijke en milieutechnische beleidskaders en financiële haalbaarheid.
3. Draagvlak: In het nader onderzoeken van zoekgebieden speelt het peilen van draagvlak en daar waar mogelijk/wenselijk vergroten of versterken dan ook een belangrijke rol. Dit vraagt een inspanning van decentrale overheden.
4. Netimpact en systeemefficiëntie: analyse van gevolgen op de netimpact op het niveau van kosten, doorlooptijd en ruimtebeslag van de netinfrastructuur.

Over de uitvoering van de RES is in juli 2023 een voortgangsrapportage opgesteld.

De RES 2.0, een actualisatie van de RES 1.0, is in voorbereiding.